

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

ТОҶИКӢ

ТАҶИКИ

العَقِيدَةُ الصَّحِيحَةُ وَمَا يُضَادُّهَا

Ақидаи дуруст ва он чи муҳолифи он аст

Таълиф Аллома Шайх
Абдулазиз ибни Абдуллоҳ ибни Боз

العَقِيدَةُ الصَّحِيحَةُ وَمَا يُضَادُّهَا

Ақидаи дуруст ва он чи муҳолифи он аст

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ الْعَلَامَةِ
عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللَّهُ

Таълиф Аллома Шайх
Абдулазиз ибни Абдуллоҳ ибни Боз

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Номаи аввал:

Ақидаи дуруст ва он чи мухолифи он

аст

Ҳамду ситоиш барои Аллоҳи якто ва дуруду салом бар касе, ки баъд аз ӯ паёмбаре нест ва бар хонадону асҳобаш бод.

Аммо баъд:

Чун эътиқоди дуруст пояи дин ва пояи имон аст, фикр кардам, ки суҳан гуфтан дар бораи ин мавзӯ ва китобату таълиф дар баёну тавзеҳи он муҳим аст.

Аз далелҳои шаръии Қуръону Суннат маълум аст, ки амалҳо ва суҳанҳо дар сурате дуруст ва қобили қабул ҳастанд, ки аз эътиқоди дуруст сарчашма гиранд. Аммо агар эътиқод нодуруст бошад, пас ҳама амалҳо ва суҳанҳое, ки аз он сарчашма мегирад, ботил аст. Чунончи, Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿...وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِيرِينَ﴾

(ва ҳар ки ба [аркони] имон куфр биварзад, ҳатман, амалаш табоҳ шудааст ва дар охират аз зиёндидагон хоҳад буд). (Сураи Моид, ояти 5).

Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ﴾

وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾

(Ба ту ва паёмбарони пеш аз ту ваҳй шудааст, ки: «Агар ширк биварзӣ, [подоши] корҳоят, қатъан, барбод хоҳад рафт ва зиёнкор хоҳӣ шуд»). (Сураи Зумар, ояти 65).

Дар ин маънӣ оятҳо зиёданд. Китоби ошкорбаёни Аллоҳ Таъоло ва суннати Паёмбари амин (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) бар ин далолат доранд, ки ақидаи дуруст дар шаш амр хулоса мешавад ва онҳо иборатанд аз: Имон ба Аллоҳ ва фариштагони Ё ва китобҳои Ё ва паёмбарони Ё ва рӯзи қиёмат ва тақдири нек ва бад. Ин умури шашгона усули ақидаи дурусте аст, ки китоби Аллоҳ Таъоло бар он нозил шуда ва Аллоҳ Таъоло бар он паёмбараш Муҳаммад (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам)-ро фиристодааст.

Дар Китобу Суннати саҳеҳ далелҳои фаровоне дар бораи ин шаш асл омадааст. Аз он ҷумла, мисолҳои зеринро метавон зикр кард:

Якум: Далелҳо аз Қуръони Карим; чунончи, Аллоҳ Азза ва Ҷалла мефармояд:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ...﴾

(Некӣ [фақат] ин нест, ки [барои намоз] рӯи худро ба сӯи машриқ ва [ё] мағриб кунед,

балки некй [рафтори] он касе аст, ки ба Аллоҳ Таъоло ва рӯзи қиёмат ва фариштагону китоби [осмонӣ] ва паёмбарон имон оварда бошад...) (Сураи Бақара, ояти 177).

Инчунин Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло фармуда:

﴿ءَاَمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَاَمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ...﴾

(Расул [-и Аллоҳ Таъоло] ба он чи аз [сӯйи] Парвардигораш бар ӯ нозил шуда, имон овардааст ва муъминон [низ] ҳамагӣ ба Аллоҳ Таъоло ва фариштагону китобҳо ва паёмбаронаш имон овардаанд; [ва суханашон ин аст, ки]: "Миёни ҳеҷ як аз паёмбаронаш [дар имон ба эшон] тафовуте намегузорем...)

(Сураи Бақара, ояти 285).

Худованд мефармояд:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ ؕ وَالْكِتَابِ الَّذِى نَزَلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ ؕ وَالْكِتَابِ الَّذِى أُنزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَٱلْيَوْمِ
ٱلْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (١٣٦)

(Эй касоне, ки имон овардаед, ба Аллоҳ Таъоло ва паёмбараш ва китобе, ки бар ӯ нозил кардааст ва [ба ҳар] китобе, ки пеш аз ин фиристодааст, имон биёваред [ва бар он пойдор бошед] ва ҳар, ки ба Аллоҳ Таъоло ва фариштагони Ӯ ва китобҳову паёмбаронаш ва

рӯзи қиёмат куфр биварзад, бе тардид, дар гумроҳии дуру дарозе афтодааст). (Сураи Нисо, ояти 136).

Худованд мефармояд:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾

(Оё надонистай, ки Аллоҳ Таъоло он чиро дар осмон ва замин аст медонад? Бе гумон [ҳамаи] инҳо дар китобе [сабт] аст. Мусалламан, ин [кор] бар Аллоҳ Таъоло осон аст).

(Сураи Ҳаҷ, ояти 70).

Дуюм: Далелҳо аз Суннат; аз ҷумла, ҳадиси саҳеҳи машҳур, ки Муслим дар "Саҳеҳ"-аш аз ҳадиси Амирулмуъминин Умар ибни Хаттоб (разияллоҳу анҳу) ривоят кардааст, ки Ҷабраил (Алайҳи-с-салом) Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам)-ро аз имон пурсид, Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) фармуданд:

«الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ».

"Имон ин аст, ки имон биёварӣ ба Аллоҳ ва фариштагони Ӯ ва китобҳои Ӯ ва паёмбарони Ӯ ва рӯзи охират ва имон биёварӣ ба тақдири неку бади он" (1).¹ Ҳадис. Ин ҳадисро Шайхайн –

¹ Ривояти Муслим, рақами (8).

бо ихтилофи андак – аз ҳадиси Абухурайра (разияллоҳу анҳу) ривоят кардаанд.

Ва аз ин асосҳои шашгона сарчашма мегирад: ҳар он чизе, ки мусалмон бояд ба он эътиқод ва имон дошта бошад, дар робита ба Аллоҳ Таъоло, дар умури охират ва дигар умури ғайбӣ; аз он чизҳое, ки Аллоҳ Таъоло ва Расули Ӯ (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) аз онҳо хабар додаанд.

Баёни асосҳои шашгона чунин аст:

Асли аввал: Имон ба Аллоҳ Таъоло

Ва он шомили чанд амр аст, аз ҷумла: Имон ба ин ки Ӯ маъбуди барҳақ ва шоистаи ибодат аст ва ҳеҷ касе ҷуз Ӯ ин шоистагиро надорад, зеро Ӯ Офаридгори бандагон ва касе аст, ки ба онон некӣ мекунад ва ононро ризқу рӯзӣ медиҳад ва донандаи ниҳону ошкори онон аст ва қодир ба подош додани фармонбардор ва ҷазо додани гунаҳкорон аст.

Ва Аллоҳ Таъоло инсу ҷинро барои ин ибодат офарид ва онҳоро ба он амр намуд. Чунон ки Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥١﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ﴿٥٢﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٣﴾﴾

(Ва ҷинну инсро фақат барои он офаридам, ки Маро ибодат кунанд [ва аз бандагии дигарон сар боз зананд].

На аз онон рӯзӣ меҳоҳам, на ин ки Маро
хӯрок диҳанд. 57

[Зеро] Аллоҳ Таъоло аст, ки рӯзирасони
неруманд ва барқарор аст).

(Сураи Зориёт, оятҳои 56-58).

Аллоҳ Таъоло инчунин мефармояд:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ ۝ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ
بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝﴾

(Эй мардум, Парвардигори худро парастид
кунед; он касе, ки шумо ва пешиниёни шуморо
офарид. Бошад, ки парҳезгор шавед.

Он, ки заминро барои шумо бигустурд ва
осмонро [ҳамчун сақфе] болои саратон қарор
дод ва аз осмон обе фурӯ фиристод ва ба
василаи он анвои меваҳоро ба вучуд овард, то
рӯзии шумо бошад. Бинобар ин барои Аллоҳ
Таъоло ҳамагонро қарор надид, дар ҳоле ки
[ҳақиқатро] медонед).

(Сураи Бақара, оятҳои 21-22)

Аллоҳ Таъоло паёмбаронро фиристод ва
китобҳоро нозил кард, то ин ҳақиқатро баён
кунанд ва ба сӯи он даъват кунанд ва аз он чи
хилофи он бошад, ҳушдор диҳанд. Чунончи,
Аллоҳ Таъоло фармудааст:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

(Яқинан, Мо дар ҳар уммате паёмбареро [бо ин паём] барангехтем, ки: «Аллоҳи якторо бипарастед ва аз тоғут [маъбудони ғайри Аллоҳ Таъоло] дурӣ кунед»...) (Сураи Наҳл, ояти 36).

Ва Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾

(Ва Мо пеш аз ту ҳеҷ паёмбареро нафиристодем, магар он ки ба ӯ ваҳй кардем, ки [ба мардум бигӯяд]: «Маъбуде [ба ҳақ] чуз Ман нест, пас, танҳо Маро бипарастед»).

(Сураи Анбиё, ояти 25).

Ва Аллоҳ Азза ва Ҷалла мефармояд:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ۝ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۖ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ﴾

(Алиф, лом, ро. Ин [Қуръон] китобест, ки оёти он истеҳком ёфтааст ва сипас аз ҷониби ҳақими огоҳ ба равшанӣ баён шудааст.

[Паёми Паёмбар ин аст] Ки чуз Аллоҳро напарастед, [ки] бе тардид, ман аз сӯйи ӯ бароятон бимдиҳанда ва башоратгар ҳастам). (Сураи Худ, оятҳои 1-2).

Моҳияти аслии ин ибодат: ягона шумурдани Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло дар тамоми ибодатҳоест, ки бандагон анҷом медиҳанд; аз ҷумла, дуо, тарс, умед, намоз, рӯза, забҳ, назр ва дигар навъҳои ибодат, аз рӯи таслим ба ӯ,

рағбат ба савоби Ў ва тарс аз азоби Ў, бо муҳаббати комил ба Ў ва фурӯтанӣ дар баробари бузургии Ўст.

Ва касе, ки дар Қуръони Карим тааммул мекунад, дармеёбад, ки аксари он дар бораи ин асли бузург нозил шудааст, чунонки Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ۝﴾

(Ин китобро ба ҳақ бар ту нозил кардем, пас, Аллоҳро бо хулуси эътиқод парастиш кун, пас, Аллоҳро бо хулуси эътиқод парастиш кун.

Огоҳ бошед, ки дини холис [ва холи аз ширк] аз они Аллоҳ Таъоло аст ва афроде, ки ғайри Аллоҳро [дӯст ва] корсози худ интиҳоб кардаанд [пиндорашон ин аст, ки]: «Онҳоро фақат ба ин далел мепарастем, ки моро ба Аллоҳ Таъоло наздик гардонанд [ва манзалатамонро бештар кунанд]». Аллоҳ Таъоло дар мавориди ихтилофашон миёни онон [ва муваҳҳидони ростин] доварӣ хоҳад кард. Бе тардид, Аллоҳ Таъоло касеро, ки дурӯғгӯи носипос бошад, ҳидоят нахоҳад кард). (Сураи Зумар, ояти 2-3).

Ва Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло мефармояд:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

(Ва Парвардигорат чунин фармон додааст, ки: «Чуз Ёро напарастед...)

(Сураи Исро, ояти 23).

Ва инчунин Ё Таъоло мефармояд:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾⁽¹⁾

([Танҳо] Аллоҳро бо хулуси эътиқод бихонед, ҳарчанд кофирон нохушнуд бошанд). (Сураи Ғофир, ояти 14).

Ҳамин тавр, касе, ки дар суннати набавӣ тааммул мекунад, аҳамияти ин асли бузургро низ дармеёбад. Ва аз ҷумлаи он, ривояти дар "Саҳеҳайн" аз Муъоз (разияллоҳу анҳу) аст, ки Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) фармуданд:

«حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا».

"Ҳаққи Аллоҳ Таъоло бар бандагонаш ин аст, ки танҳо Ёро ибодат кунанд ва касеро бо Ё шарик қарор надиханд."¹

Аз ҷумлаи имон ба Аллоҳ, имон овардан ба ҳама чизҳое, ки Худованд бар бандагонаш воҷиб ва фарз намудааст, аз ҷумла, аркони панҷгонаи зоҳирии Ислом.

Гувоҳӣ додан бар ин ки нест маъбуде барҳақ ҷуз Аллоҳ ва ин ки Муҳаммад паёмбари Худо аст, барпо доштани намоз, додани закот, рӯза

¹ Ривояти Бухорӣ (2856), Муслим (30).

доштани моҳи Рамазон, ҳаҷҷи Байтуллоҳ-ил-ҳаром барои касе, ки ба он тавоноӣ дорад ва дигар фаризаҳое, ки шариати пок овардааст.

Муҳимтарин ва бузургтарини ин рукнҳо: гувоҳӣ додан бар ин ки нест маъбуди ба ҳақ, ҷуз Аллоҳ ва ин ки Муҳаммад фиристодаи Аллоҳ аст. Ва ин шаҳодат тақозо мекунад, ки ибодат танҳо барои Аллоҳи ягона ва нафӣи он аз дигарон бошад. Ва ин маънои "Ло илоҳа илло Аллоҳ" аст. Пас, маънояш, чунон ки уламо (раҳимаҳумуллоҳ) гуфтаанд, ин аст, ки: нест маъбуди ба ҳақ, ҷуз Аллоҳ. Бинобар ин, ҳар чизе, ки ғайр аз Аллоҳ ибодат карда мешавад - аз инсон, ё фаришта, ё чин, ё ғайри он - маъбуди ботил аст. Ва маъбуди ба ҳақ танҳо Аллоҳи ягона аст, ки шарике надорад. Чунон ки Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ...﴾

(Ин бад-он сабаб аст, ки Аллоҳ Таъоло ҳақ аст ва он чиро, ки [мушрикон] ҷуз ӯ меҳонанд, [ҳама] ботил аст...) (Сураи Ҳаҷ, ояти 62).

Ва пештар баён шуд, ки Аллоҳ Таъоло инсу чинро барои ин асли асос офарида, онҳоро ба он амр фармуд ва паёмбаронашро фиристод ва китобҳояшро барои он нозил кард. Пас, бар банда лозим аст, ки дар ин бора хуб биандешад ва амиқ дар борааш фикр кунад, то барояш

равшан шавад, ки аксари мусалмонон нисбат ба ин асли бузург чоҳил ҳастанд, то чое, ки ҳамроҳи Аллоҳ Таъоло ғайри Ёро ибодат мекунад ва ҳаққи холиси Ёро ба дигарон додаанд. Худованд ёридиҳанда аст.

Аз талаботи имон ба Аллоҳ Таъоло ин имон овардан ба ин, ки Аллоҳ Таъоло Офаридгори олам ва Тадбиркунандаи умури онон буда ва касе аст, ки дар миёни онҳо бо илму қудрати Худ чӣ гунае, ки бихоҳад тасарруф мекунад. Ва ин ки Ё Молики дунё ва охират ва Парвардигори ҳамаи ҷаҳониён аст. Ҳеҷ Офаридгоре ва Парвардигоре ҷуз Ё нест. Ва ин ки Ё паёмбаронро фиристод ва китобҳоро нозил кард, барои ислоҳи бандагонаш ва барои даъвати онҳо ба сӯи чизе, ки салоҳи дунё ва охирати онҳоро дар бар гирифтааст. Ва Аллоҳ Таъоло дар ҳамаи ин чизҳо ҳеҷ шарике надорад. Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾

(Аллоҳ Таъоло офаридгори ҳар чизест ва Ё бар ҳама чиз [нигаҳбону] корсоз аст).

(Сураи Зумар, ояти 62).

Инчунин Худованд мефармояд:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارُ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ

بِأَمْرِهِ إِلَّا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

[Эй мардум] Бе гумон, Парвардигори шумо Аллоҳ Таъоло аст, ки осмонҳо ва заминро дар шаш рӯз офарид, сипас бар Арш қарор гирифт. [Торикии] Шабро бо [рӯшноии] рӯз мепӯшонад, ки [ҳаряки] он [дигаре]-ро шитобон мечӯяд ва хуршеду моҳ ва ситорагонро [падид овард], ки [ҳамагӣ] ба фармони Ё ба хидмат [-инсон] гумошта шудаанд. Огоҳ бошед! Офариниш ва фармонравой аз они Ёст. Пурбаракат [-у бузург] аст Аллоҳ Таъолое, ки Парвардигори ҷаҳониён аст). (Сураи Аъроф, ояти 54).

Ва аз ҷумлаи имон ба Аллоҳ Таъоло инчунин имон овардан ба номҳои зебо ва сифатҳои волеи Ёст, ки дар китоби азизаш омадааст ва аз паёмбари аминаш собит шудааст. Ба номҳои зебои Ё бояд бидуни таҳриф, таътил, кайфият қоил шудан ва тамсил кардан имон овард.

﴿...لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

(Ҳеч чиз ҳаммонанди Аллоҳ Таъоло нест ва Ё шунаво ва биност). (Сураи Шуро, ояти 11).

Пас воҷиб аст, ки онҳоро ҳамон гуна, ки омадаанд, бидуни қоил шудан ба кайфият пазируфт, бо имон овардан ба маъони бузурге, ки далолат мекунад сифатҳои Аллоҳ Азза ва Ҷалла ҳастанд. Ва воҷиб аст, ки Ё Таъолоро ба тавре, ки лоиқи Ёст, васф намоем, бидуни

ташбиҳи Ў бо махлуқоташ дар чизе аз сифатҳояш. Ҳамонгуна, ки Аллоҳ Таъоло мефармояд: Ва Аллоҳ Азза ва Ҷалла мефармояд:

﴿فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾⁽¹⁾

(Пас, барои Аллоҳ Таъоло амсол [ва шарикҳое мутааддид] қоиладинашавед. Бе тардид, Аллоҳ Таъоло медонад ва шумо намедонед). (Сураи Наҳл, ояти 74).

Ин эътиқоди аҳли суннат ва ҷамоат аз асҳоби Расули Аллоҳ (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ва пайравони солаҳи онҳо, дар бораи номҳо ва сифатҳои Аллоҳ аст. Онро Имом Абулҳасани Ашъарӣ (раҳимаҳуллоҳ) дар китоби "Ал-Мақолот" аз асҳоби ҳадис ва аҳли суннат ривоят кардааст. Ва дигар аҳли илму имон низ онро ривоят кардаанд.

Авзоъӣ (раҳимаҳуллоҳ) мегӯяд: (Зухрӣ ва Макхул аз оятҳои сифот пурсида шуданд, онҳо гуфтанд: Сифоти Худовандро чӣ гунае, ки ворид шудаанд, қабул кунед)¹.

Инчунин Авзоъӣ (раҳимаҳуллоҳ) мегӯяд: (Мо ва тобеъин ҳангоме ки сершумор будем, мегуфтем: Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло бар Арши

¹ Ривояти Лолақой дар "Шарҳи усули эътиқод" (735), ва Ибни Абдулбар дар "Қомеъу-л-илм ва фазлиҳи" (1801) инро зикр кардааст, вале бо лафзи "аҳодис" ба ҷои "оёти сифот", ки матнаш чунин аст: "Ин аҳодисро ҳамоно гуна, ки омадааст, ривоят кунед ва дар бораи он баҳс накунад".

Худ аст ва ба он чи аз сифатҳо дар суннат омадааст, имон дорем).¹

Валид ибни Муслим (раҳимаҳуллоҳ) гуфтааст: (Аз Молик, Авзоъӣ, Лайс ибни Саъд ва Суфёни Саврӣ (раҳимаҳумуллоҳ) дар мавриди ривоятҳои воридшуда оиди сифот пурсида шуданд, ҳамаашон гуфтанд: Он сифатҳоро чӣ гунае, ки (дар Қуръон ва Суннат) ворид шудааст, бидуни шарҳи кайфият (чигунагӣ) бипазиред)².

Вақте аз Рабиъа ибни Абу Абдурраҳмон - устои Имом Молик (раҳматуллоҳи алайҳимо) - дар бораи "истиво" пурсида шуд, гуфт: "Истиво маъқул нест, аммо дарки кайфияти он ғайри маъқул аст, рисолат аз ҷониби Аллоҳ аст ва аз ҷониби Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) расондан аст ва бар мо тасдиқи он воҷиб аст"³. Ва ҳангоме ки Имом Молик аз он пурсида шуд, гуфт: (Истиво маълум аст, чигунагии он номаълум ва имон ба он воҷиб ва суол дар бораи он бидъат аст). Сипас ба суолдиҳанда гуфт: Туро ҷуз марди баде намебинам ва амр

¹ Ривояти Байҳақӣ дар "Ал-Асмо ва-с-Сифот" (865), Ибни Таймия дар "Ҳамавия" (саҳ. 269) иснодашро саҳеҳ гуфтааст. Ва Заҳабӣ дар "Барз (2/223) гуфтааст: "Ровиёнаш имомони сиқа (муътамад) ҳастанд."

² Ривояти Лолақой дар "Шарҳи усули эътиқод" (930), Байҳақӣ дар "Асмо ва сифот" (955).

³ Ривояти Лолақой дар "Шарҳи усули эътиқод" (665), Байҳақӣ дар "Асмо ва сифот" (868).

кард, ўро берун карданд¹. Ва инчунин ба ин маъно аз модари муъминон Умми Салама (разияллоҳу анҳо) ривоят шудааст².

Ва Имом Абӯ Абдурраҳмон ибни Муборак (раҳматуллоҳи алайҳ) фармуданд: (Мо Парвардигори поки худро ин гуна мешиносем, ки дар болои осмонҳо бар Арши Худ ва ҷудо аз махлуқоташ аст)³.

Сухани имомон дар ин мавзӯ хеле зиёд аст, ки наметавон ҳамаи онро дар ин суҳанронӣ ҷой дод. Аммо ҳар касе мехоҳад назарҳои бештареро дар ин мавзӯ дарёфт кунад, бояд ба китобҳои рӯҷӯ кунад, ки олимони аҳли суннат дар ин мавзӯ навиштаанд. Аз ҷумла, китоби "Суннат"-и Абдуллоҳ ибни Имом Аҳмад ва китоби "Тавҳид"-и имоми бузургвор, Муҳаммад ибни Хузайма ва китоби "Суннат"-и Абулқосими Лолакоӣ Табарӣ, китоби "Суннат"-и Абубакр ибни Абуосим ва "Ҷавоби шайхулислом Ибни Таймия ба аҳли Ҳамоҳ (Шаҳре дар Сурияи имрӯза)". Ин як посухи бисёр васеъ ва муфид аст ва ӯ (раҳимаҳуллоҳ) дар ин посухаш эътиқоди аҳли суннатро баён намудааст ва бисёре аз гуфтаҳои онҳоро иқтибос оварда ва далелҳои

¹ Ривояти Лолакоӣ дар "Шарҳи усули эътиқод" (664), Абунуъайм дар "Ҳияту-л-авлиё" (325/6), Байҳақӣ дар "Ал-Асмо ва-с-сифот" (867).

² Ривояти ал-Музаққӣ дар Музаққийёт (29), ва Ибни Батта дар "Ал-Ибона" (120), ва Лолакоӣ дар "Шарҳи усули эътиқод" (663).

³ Ривояти Доримӣ (67), Байҳақӣ (903).

шаръӣ ва ақлӣ бар дуруст будани гуфтаҳои аҳли суннат ва беъътибор будани гуфтаҳои муҳолифонашонро овардааст.

Ҳамин тавр рисолаи ӯ, ки ба номи "Тадмурия" маъруф аст, дар он ин мавзӯро ба таври муфасссал шарҳ дода, ақидаи аҳли суннатро бо далелҳои нақлӣ ва ақлӣ баён намуда, ба муҳолифон ба тавре посух додааст, ки ҳақро ошкор намуда, ботилро барои ҳар соҳибилме, ки бо нияти нек ва барои шинохти ҳақ ба он бингарад, дар ҳама шикаста аст. Пас, ҳулосаи ақидаи аҳли суннат ва ҷамоат дар боби асмо ва сифот ин аст, ки онҳо барои Аллоҳ Таъоло он чиро, ки ӯ дар китобаш барои Худ исбот кардааст, ё Паёмбараш Муҳаммад (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) дар суннаташ барои ӯ исбот кардааст, бидуни тамсил собит менамоянд. Ва ӯро (Субҳонаҳу ва Таъоло) аз мушобиҳат бо махлуқоташ муназзаҳ ва пок донистаанд, танзиҳе, ки аз таътил дур аст. Пас, аз таноқузнот дар амон монданд. Ва бо тавфиқи Аллоҳ ба ҳамаи далелҳо амал карданд. Зеро ин роҳи Аллоҳ Таъоло барои касоне аст, ки ба ҳаққе, ки паёмбаронашро ба он фиристодааст, пойбандӣ мекунанд ва дар ин роҳ тамоми талоши худро ба харҷ медиҳанд ва дар талаби он барои Аллоҳ ихлос мекунанд, то онҳоро ба ҳақ тавфиқ диҳад ва ҳуҷҷаташонро ошкор созад. Чунон ки Аллоҳ

Таъоло мефармояд:

﴿بَلْ تُفْزِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ...﴾

(Балки Мо ҳақро бар ботил меафканем, пас, онро дар ҳам мешиканад ва ногоҳ он [ботил] нобуд мешавад...) (Сураи Анбиё, ояти 18).

Ва Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا﴾ (۳۳)

(Ва [кофирон] ҳеч [эътирозу] масале бароят намеоваранд, магар он ки Мо [низ посухе] бар ҳақ ва хушбаёнтар бароят меоварем).

(Сураи Фурқон, ояти 33).

Аммо касе, ки дар боби асмо ва сифот бо аҳли суннат муҳолифат кунад, ҳатман гирифтори муҳолифат бо далелҳои нақлӣ ва ақлӣ ва таноқузи ошкор дар ҳама мавридҳои хоҳад шуд, ки исбот ва нафӣ мекунад. Ва Ҳофиз ибни Касир (раҳимаҳуллоҳ) дар тафсири машҳури худ дар ин мавзӯ сухани неке овардааст ва ин дар шарҳи ин фармудаи Аллоҳ Азза ва Ҷалла мебошад:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ...﴾

([Эй мардум] Бе гумон, Парвардигори шумо Аллоҳ Таъоло аст, ки осмонҳо ва заминро дар шаш рӯз офарид, сипас бар Арш қарор гирифт...) (Сураи Аъроф, ояти 54).

Зикр кардани он дар ин ҷо ба хотири ғоидаи бузургаш шоиста аст; ӯ (раҳимаҳуллоҳ) мегӯяд:

Мардум дар ин бора андешаҳои зиёде доранд, ки инҷо ҷои тафсилоти онҳо нест, балки мо ба равиши гузаштагонӣ нек, монанди Молик, Авзоъӣ, Саврӣ, Ал-Лайс ибни Саъд, Шофеъӣ, Аҳмад ибни Ҳанбал ва Исҳоқ ибни Роҳавайҳ ва дигар имомони мусалмонон дар гузашта ва ҳозира амал мекунем. Ақидаи онҳо дар ин бора чунин буд, ки сифоти Худовандро ҳамон тавр, ки дар матн омадааст, бидуни қоида шудан ба чигунагии онҳо, монанд кардан ба махлуқот, ё инкор кардан бояд пазируфт. Ва ҳар он ки дар зеҳни ташбеҳгарон нисбат ба Худованд меояд, аз ӯ нафӣ мешавад. Зеро Худованд ҳеҷ шабоҳат ба ҳеҷ махлуқе надорад ва:

﴿...لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

(Ҳеҷ чиз ҳаммонанди Аллоҳ Таъоло нест ва ӯ шунаво ва биност). (Сураи Шуро, ояти 11). Балки чунон аст, ки имомон гуфтаанд, - аз ҷумлаи онҳо Наъим ибни Ҳаммод Ал-Ҳузоъӣ, шайхи Бухорӣ, гуфтааст: «Ҳар касе Аллоҳро ба махлуқоташ ташбеҳ кунад, кофир шудааст ва ҳар касе, он чиро, ки Аллоҳ Худро васф кардааст, инкор кунад, кофир шудааст»¹. Ва дар он ки

¹ Ривояти Заҳабӣ дар "Улув" (464). Албонӣ дар "Мухтасару-л-улув" (саҳ: 184) гуфтааст: "Ин иснод саҳеҳ аст, риҷолаш сиқа ва маъруф ҳастанд."

Аллоҳ Ҳудро ба он тавсиф намудааст ва паёмбараш Ёро тавсиф кардааст, ҳеҷ ташбиҳе вучуд надорад. Пас, ҳар кас он чи дар оятҳои сареҳ ва ахбори саҳеҳ омадааст, барои Аллоҳ Таъоло ба гунае, ки шоистаи ҷалоли Ёст, собит кунад ва нуқсонҳоро аз Аллоҳ Таъоло дур созад, ба роҳи ҳидоят рафтааст¹. Поёни сухани Ибни Касир (Ҳудо раҳматаш кунад).

Аз ҷумлаи имон ба Аллоҳ инчунин, эътиқод доштан ба ин ки имон қавл ва амал аст, бо тоат зиёд ва бо маъсият кам мешавад. Ва мусалмонро барои гуноҳони камтар аз ширк ва куфр, монанди зино, дуздӣ, рибохӯрӣ, арақнӯшӣ, нофармонӣ аз падару модар ва дигар гуноҳони кабира такфир кардан ҷоиш нест, модоме ки онҳоро ҳалол надонад. Бинобар ин фармудаи Аллоҳ Таъоло:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ...﴾

(Бе гумон, Аллоҳ Таъоло ин гуноҳро, ки ба Ё ширк оварда шавад, намебахшад ва ғайр аз онро – барои ҳар ки бихоҳад – мебахшад...) (Сураи Нисо, ояти 48). Ва дар аҳодиси мутавотир аз Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) собит шудааст, ки мефармояд:

«إِنَّ اللَّهَ يُخْرِجُ مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ».

¹ Тафсири Ибни Касир (3/426, 427).

"Ҳамоно, Худованд ҳар касро, ки дар дилаш ба андозаи донаи хардал имон дошта бошад, аз оташ берун мекунад".¹

Асли дуввум: Имон ба ғариштагон

Ва он ду чизро дар бар мегирад: Амри аввал: Имони кулӣ ба ғариштагон. Яъне, имон дошта бошем, ки Аллоҳ ғариштаҳое дорад, ки онҳоро барои ибодати Ҳуд халқ кардааст ва онҳоро чунин тавсиф кардааст:

﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْفِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾﴾

([Мушрикони бо ин тасаввур, ки ғариштагон духтарони Аллоҳ Таъоло ҳастанд] гуфтанд: «[Аллоҳи] Раҳмон фарзанде [барои хеш] баргузидааст». Ў муназзаҳ аст [чунин нест, ки мепиндоранд], балки ғариштагон бандагони гиромияш ҳастанд.

Онон ҳаргиз дар суҳан бар Ў пешӣ намегузинанд ва [пайваста] ба фармонаш амал мекунанд.

[Аллоҳ Таъоло] Гузашта ва ояндаи ононро медонад ва эшон чуз барои касе, ки Ў писандад, шафоат намекунанд ва худ аз бими Ў ҳаросонанд). (Сураи Анбиё, оятҳои 26-28).

¹ Ривояти Бухорӣ (22) аз ҳадиси Абусаъиди Худрӣ (разияллоҳу анҳу).

Ва онҳо навъҳои гуногун ва зиёданд, аз ҷумла, бардорандагони Арш, ниғаҳбонони биҳишт ва дӯзах, ҳифзи аъмоли бандагон. Амри дуввум: Имон ба ғариштагон ба таври муфассал, яъне имон овардан ба он ғариштагоне, ки Аллоҳ ва Расулаш онҳоро ном бурдаанд; монанди Ҷабраил, масъули ваҳй, Микоил, масъули борон, Молик, ниғаҳбони дӯзах ва Исрофил, масъули дамидани Сур ҳастанд. Чунон ки зикри онҳо дар ҳадисҳои саҳеҳ омадааст, аз ҷумла ҳадисе, ки дар "Саҳеҳ"-и Муслим аз Оиша (разияллоҳу анҳо) собит шудааст, ки Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) фармуданд:

«خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ، وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ، وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُمْ».

«Ғариштагон аз нур офарида шудаанд ва ҷинҳо аз шуълаи дурахшони бедуди оташ ва Одам аз он чизе, ки бар шумо васф шудааст, офарида шудааст».¹ Ин ҳадисро Муслим дар "Саҳеҳ"-аш ривоят кардааст.

**Асли севум: Имон ба китобҳо, ки он
низ ду чизро дар бар мегирад:**

Амри аввал: Имон овардан ба китобҳо ба таври умум, яъне ба ин ки Аллоҳ Таъоло

¹ Ривояти Муслим, рақами (2996), аз ҳадиси Оиша (разияллоҳу анҳо).

китобҳоро бар паёмбарон ва расулонаш нозил кардааст, барои баён кардани ҳаққи Худ ва даъват ба сӯи он. Чунон ки Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...﴾

(Мо паёмбарони хешро бо нишонаҳои равшан фиристодем ва ҳамроҳашон китобу мизон [-и таҳхиси ҳақ аз ботил] нозил кардем, то мардум ба адолат бархезанд...) (Сураи Ҳадид, ояти 25). Ва Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيُخْجَمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ...﴾

([Дар оғоз] мардум як уммат буданд [аммо дар амри дин ихтилоф карданд]; он гоҳ Аллоҳ Таъоло паёмбаронро башоратбахшу бимдиҳанда барангехт ва ҳамроҳ бо онон китоб [-и осмонӣ]-ро ба ҳақ нозил кард, то миёни мардум дар он чи ихтилоф доштанд, доварӣ кунанд...) (Сураи Бақара, ояти 213).

Амри дуввум: Имон овардан ба китобҳо ба таври муфассал. Яъне, ба он китобҳои, ки Аллоҳ номбар кардааст, имон оварем, монанди Таврот, Инҷил, Забур ва Қуръон. Ва эътиқод дорем, ки Қуръон беҳтарини онҳо ва хотимадиҳандаи онҳост, бар онҳо бартарӣ

дорад ва онҳоро тасдиқ мекунад, ва он китобест, ки бар тамоми уммат воҷиб аст, ки аз он пайравӣ намуда, бар асоси он ва ҳамроҳ бо он чи аз суннати саҳеҳи Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ворид шудааст, доварӣ кунанд. Зеро Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло паёмбараш Муҳаммад (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам)-ро паёмрасон барои инсу чин қарор додааст ва ин Қуръонро бар ӯ нозил кардааст, то тибқи он дар миёни онҳо доварӣ кунад ва онро шифое барои он чи дар дилҳост ва баёнгари ҳама чиз ва ҳидояту раҳмат барои муъминон қарор додааст. Дар ин бора Аллоҳ Таъоло фармудааст:

﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (159)

(Ва ин [Қуръон] ки нозил кардем, китоби пурбаракат аст, аз он пайравӣ кунед ва парво намоед, бошад, ки мавриди раҳмат қарор гиред). (Сураи Анъом, ояти 155). Инчунин Аллоҳ Субҳонаҳу мефармояд:

﴿...وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ﴾

(ва Мо ин китоб [Қуръон] - ро бар ту нозил кардем, ки равшангари ҳама чиз аст ва барои мусалмонон раҳнамуд ва раҳмату башорат аст). (Сураи Наҳл, ояти 89). Ва дар ояти дигар низ мефармояд:

﴿قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّى رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِى لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِىْ وَيُمِيتُ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ الَّذِىٓ اَلَمَّ بِالَّذِى يُوْمِنُ
بِاللّٰهِ وَكَلِمَتِهِۦ وَاَتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿١٥٨﴾﴾

(Бигӯ: «Эй мардум, ман фиристодаи Аллоҳ Таъоло ба сӯи ҳамаи шумо ҳастам. Ҳамон [Парвардигоре], ки фармонравоии осмонҳо ва замин аз онӣ Ёст, маъбуде [барҳақ] чуз Ё нест; зинда мекунад ва мемиронад, пас, ба Аллоҳ Таъоло ва фиристодааш – он паёмбари дарснохондае, ки ба Аллоҳ Таъоло ва суҳанонаш бовар дорад, имон биёваред ва аз Ё пайравӣ кунед, бошад, ки ҳидоят шавед»). (Сураи Аъроф, ояти 158). Ва дар ин маънӣ оятҳо зиёданд.

Асли чаҳорум: Имон ба паёмбарон

Он низ шомили ду чиз аст: Амри аввал: Имон овардан ба паёмбарон ба таври кулӣ ва он чунин аст, ки имон дорем, Аллоҳ Таъоло ба сӯи бандагонаш паёмбарони башоратдиҳанда ва бимдиҳанда ва даъваткунанда ба сӯи ҳақ фиристодааст. Пас, ҳар ки даъвати онҳоро пазируфт, саодатманд мешавад ва ҳар ки бо онҳо муҳолифат кард, пушаймон ва ноумед мешавад. Охирин ва беҳтарини паёмбарон, Паёмбарамон Муҳаммад ибни Абдуллоҳ

(Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) аст. Аллоҳ Таъоло дар ин бора мефармояд:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

(Яқинан, Мо дар ҳар уммате паёмбареро [бо ин паём] барангехтем, ки: «Аллоҳи якторо бипарастед ва аз тоғут [маъбудони ғайри Аллоҳ Таъоло] дури кунед...») (Сураи Наҳл, ояти 36). Ва Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ...﴾

(Паёмбароне [фиристодем], ки башоратбахшу бимдиҳанда буданд, то барои мардум пас аз [биъсати] паёмбарон дар муқобили Аллоҳ Таъоло [ҳеҷ баҳона ва] ҳуҷҷате набошад...) (Сураи Нисо, ояти 165). Инчунин Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ...﴾

(Муҳаммад ҳаргиз падари ҳеҷ яки аз мардони шумо нест; балки расули Аллоҳ Таъоло ва хотами паёмбарон аст...)

(Сураи Аҳзоб, ояти 40).

Амри дуюм: Имон ба паёмбарон ба таври муфассал. Яъне, ба таври муфассал ва муайян имон овардан ба он паёмбароне, ки Аллоҳ номашонро зикр кардааст, ё ном бурданашон аз Расулуллоҳ (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) собит шудааст, монанди Нӯҳ, Ҳуд, Солеҳ,

Иброҳим ва дигарон, (Дурудуду саломи Аллоҳ бар онҳо ва бар олу пайравонашон бод).

Асли панҷум: Имон ба рӯзи қиёмат.

Ва он дар бар мегирад:

Имон ба ҳамаи он чи Аллоҳ ва Паёмбараш (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) аз рӯйдодҳои баъд аз марг хабар додаанд, монанди фитнаи қабр, азоби қабр ва неъматҳо ва он чизе, ки рӯзи қиёмат рух медиҳад аз саҳтиҳо ва даҳшатҳо, гузаштани пул, тарозӯ, ҳисобу подош ва паҳн кардани дафтари аъмол дар байни мардум, ки баъзеҳо ба дасти рост ва баъзеҳо онро ба дасти чап ё аз пушт мегиранд.

Инчунин шомили имон овардан ба ҳавзи Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ва имон ба бихишту дӯзах ва дидани муъминон парвардигорашонро рӯзи қиёмат ва сухан гуфтаниш бо бандагонаш ва дигар чизҳои, ки дар Қуръони Карим ва суннати саҳеҳ аз Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ворид шудааст, мебошад. Пас, ба ҳамаи инҳо имон овардан ва тасдиқ кардан ба тарзе, ки Аллоҳ Таъоло ва Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) баён намудааст, бар банда воҷиб аст.

Асли шашум: Имон ба қадар.

Имон ба тақдир чаҳор чизро дар бар мегирад:

Амри якум: Имон доштан ба ин ки Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло аз он чи буд ва он чи дар

оянда мешавад, огоҳ аст ва аз аҳволи бандагонаш, ризқу рӯзӣ, умри онҳо, амалҳо ва дигар корҳояшон огоҳ аст. Ҳеҷ чиз аз Ё пӯшида нест. Чунон ки Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло мефармояд:

﴿...وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

(ва бидонед, ки Аллоҳ Таъоло ба ҳама чиз доност). (Сураи Бақара, ояти 231). Аллоҳ Азза ва Ҷалла мефармояд:

﴿...لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾

(...то бидонед, ки Аллоҳ Таъоло бар ҳар чиз тавоност ва ин ки илми Аллоҳ Таъоло бар ҳама чиз ихота дорад). (Сураи Талоқ, ояти 12).

Дуввум: Имон доштан ба ин ки Аллоҳ Таъоло ҳар он чиро, ки тақдир намудааст ва ҳукм кардааст, навиштааст. Чунон ки Субҳонаҳу ва Таъоло мефармояд:

﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ ﴿١﴾﴾

(Бе тардид, зарроте, ки замин аз бадани онон мекоҳад, [ҳамаро] медонем; ва китобе нигоҳбон дар ихтиёр дорем [ки ҳарчи бар онон муқаддар гашта, дар он сабт аст]). (Сураи Қоф, ояти 4). Ва Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿...وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ﴾

(...ва ҳама чизро дар Китоби равшан [Лавҳ-

ул-маҳфуз] ба шумор овардаем). (Сураи Ёсин, ояти 12). Ва Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾

(Оё надонистай, ки Аллоҳ Таъоло он чиро дар осмон ва замин аст медонад? Бе гумон [ҳамаи] инҳо дар китобе [сабт] аст. Мусалламан, ин [кор] бар Аллоҳ Таъоло осон аст).

(Сураи Ҳаҷ, ояти 70).

Севум: Имон ба машиат ва иродаи нофизи Аллоҳ Таъоло. Чунон ки ҳар он чи Ё бихоҳад мешавад ва ҳар он чи нахоҳад намешавад. Чунон ки Субҳонаҳу ва Таъоло мефармояд:

﴿...إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾

(Бе тардид, Аллоҳ Таъоло ҳар чи бихоҳад анҷом медиҳад). (Сураи Ҳаҷ, ояти 18). Ва Аллоҳ Азза ва Ъалла мефармояд:

﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾

(Фармони Ё чун чизеро ирода кунад, танҳо ин аст, ки ба он мегӯяд: «Мавҷуд шав»; пас, [бедиранг] мавҷуд мешавад). (Сураи Ёсин, ояти 82). Аллоҳ Субҳонаҳу мефармояд:

﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

(Ва шумо [чизеро] намехоҳед, магар он ки Парвардигори ҷаҳониён [ирода кунад ва]

бихоҳад). (Сураи Таквир, ояти 29).

Чаҳорум: Имон ба ин ки Аллоҳ Таъоло ҳамаи махлуқотро офаридааст. Ҳеҷ офаринандае ҷуз Ӯ нест. Ва ҳеҷ парвардигоре ҷуз Ӯ нест. Чунон ки Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾

(Аллоҳ Таъоло офаридгори ҳар чизест ва Ӯ бар ҳама чиз [нигаҳбону] корсоз аст). (Сураи Зумар, ояти 62). Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَدْكُرُوا اللَّهَ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾

(Эй мардум, неъматҳои Аллоҳро бар худ ба ёд оваред. Оё офаринандае ҷуз Аллоҳ Таъоло ҳаст, ки шуморо аз осмон ва замин рӯзӣ диҳад? Ҳеҷ маъбуде ҷуз Ӯ нест. Пас, чи гуна [аз ҳақ] мунҳариф мешавед?). (Сураи Фотир, ояти 3).

Имон ба тақдир: ҳамаи ин чаҳор чизро дар бар мегирад, чуноне ки эътиқоди Аҳли суннат ва ҷамоат аст. Бар хилофи аҳли бидъат, ки бархе аз ин умуро инкор мекунанд.

Аз ҷумлаи умури муҳими ақидаи дурусти Аҳли суннат ин аст: Муҳаббат ва буғзу бадбинӣ ба хоҳири Аллоҳ ва дӯстиву душманӣ низ ба хоҳири Аллоҳ. Ва ин ҳамон ақидаи валоъ ва бароъ (дӯстӣ ва ҷудой ба хоҳири Аллоҳ) аст ва он аз ҷумлаи имон ба Аллоҳ Таъоло мебошад.

Муъмин муъминонро дӯст медорад ва бо онҳо дӯстӣ мекунад ва кофиронро бад мебинад ва бо онон душманӣ мекунад. Ва дар сафи пеши муъминони ин уммат асҳоби Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) қарор доранд (чунон ки ин назди Аҳли суннат ва ҷамоат собит шудааст). Пас, онҳоро дӯст медоранд ва аз онҳо пуштибонӣ мекунанд ва бар ин боваранд, ки онҳо беҳтарин мардум баъд аз паёмбаронанд. Бар асоси гуфтаи Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам), ки мефармояд:

«خَيْرُ الْقُرُونِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ».

"Беҳтарини аср, асри ман аст, сипас касоне, ки баъд аз онҳо меоянд ва сипас касоне, ки баъд аз онҳо меоянд."¹ Саҳеҳ будани ин ривоят мавриди иттифоқ аст.

Ва бар ин боваранд, ки беҳтарини онҳо Абубакри Сиддиқ, сипас Умари Форук, сипас Усмони Зиннурайн, сипас Алӣи Муртазо (разияллоҳу анҳум аҷмаъин) ҳастанд. Сипас боқимондаи даҳ ёри биҳиштӣ, сипас боқимондаи саҳобаҳо (разияллоҳу анҳум аҷмаъин). Дар бораи ихтилофоте, ки байни саҳоба рӯй додааст, сукут мекунанд ва бар ин боваранд, ки онҳо иҷтиҳод карданд. Пас, кадоме

¹ Ривояти Бухорӣ (3651), Муслим (2533), аз ҳадиси Абдуллоҳ ибни Масъуд (разияллоҳу анху).

аз онҳо дуруст бошад ду аҷр ва кадоме хато карда бошад, як аҷр мегирад.

Муъминон аҳли байти Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам)-ро дӯст медоранд ва аз онҳо пуштибонӣ мекунанд. Ва ҳамсарони Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) модарони муъминонро дӯст медоранд ва аз онҳо пуштибонӣ мекунанд ва аз ҳамаи онҳо розӣ ҳастанд. Ва аз роҳу равиши рофизихо, ки нисбат ба ёрони Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) кина меварзанд ва онҳоро дашном медиҳанд ва дар робита бо аҳли байт зиёдаравӣ намуда, онҳоро аз ҷойгоҳе, ки Худованд ба онон додааст, болотар мебардоранд, эълони бароат мекунанд. Чунон ки аз равиши носибиён, ки бо кирдору гуфтори худ аҳли байтро меозоранд, эълони бароат мекунанд.

Пас, ҳамаи он чизе, ки зикр кардем, аз ақидаи дуруст аст, ки Аллоҳ Таъоло Паёмбараш Муҳаммад (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам)-ро барои он фиристодааст. Ва ин ҳамон эътиқоди дурусте аст, ки бояд ба он эътиқод кард, ба он ҷанг зад, бар он пайдорӣ варзид ва аз муҳолифати он ҳазар намуд. Ва он ақидаи гурӯҳи наҷотёфтаи Аҳли суннат ва ҷамоат аст, ки Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) дар бораи онҳо чунин гуфтааст:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ

أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَذَلِكُ».

«Ҳамеша гурӯҳе аз уммати ман бар ҳақ ва пирӯз хоҳанд буд ва ҳар ки онҳоро тарк кунад, ба онҳо осебе намерасонанд, то ин ки амри Аллоҳ фаро расад ва онҳо бар ҳамин ҳолат боқӣ мемонанд»¹. Ва дар ривояти дигар омадааст:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الْحَقِّ مَنْصُورَةٌ».

"Ҳамеша гурӯҳе аз уммати ман бар ҳақ ва пирӯз хоҳанд буд." (16)² Ва Паёмбар (Алайҳи-с-салоту ва-с-салом) мефармояд:

«افْتَرَقَتِ الْيَهُودُ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَافْتَرَقَتِ النَّصَارَى عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَاسْتَفْتَرِقُوا هَذِهِ الْأُمَّةَ عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا وَاحِدَةً فَقَالَ الصَّحَابَةُ: مَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِي مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي».

"Яҳуд ба ҳафтоду як гурӯҳ чудо шуданд, насронихо низ ба ҳафтоду ду гурӯҳ, аммо ин уммат (мусалмонон) ба ҳафтоду се фирқа тақсим мешаванд, ба ҷуз як гурӯҳ боқӣ ҳама дар оташанд. Саҳоба пурсиданд, ки эй Расули Худо, он (гурӯҳе, ки ба оташ намеравад) кадом гурӯҳ аст? Фармуданд: "Касоне, ки бар роҳу равиши ман ва асҳобам бошанд".³

¹ Ривояти Муслим, рақами (1920), аз ҳадиси Савбон (разияллоҳу анҳу).

² Ривояти Ибни Мочах, рақами (3952), Ибни Ҳиббон (6714) ва Ҳоким (8653) онро саҳеҳ гуфтаанд.

³ Ривояти Тирмизӣ, рақами (2641), аз ҳадиси Абдуллоҳ ибни Амр (разияллоҳу анҳу). Муновӣ дар "Файз-ул-қадир" (5/347) гуфтааст: "Дар санади он Абдурахмон ибни Зиёди Африқӣ аст, Заҳабӣ

Эътиқодоти муҳолифи ақидаи дуруст

Касоне, ки аз ин эътиқоди дуруст мунҳариф шудаанд ва роҳи муҳолифи онро пеш гирифтаанд, анвоъи зиёданд. Аз ҷумла, бархе онҳо бутҳо, ҳайкалҳо, ғариштаҳо, авлиё, ҷинҳо, дарахтҳо, сангҳо ва дигар чизҳоро мепарастанд. Онҳо даъвати паёмбаронро напазируфтанд, балки хилофи онҳо амал карданд ва бо онҳо душманӣ карданд, чунон ки Қурайш ва қабилаҳои дигари араб бо Паёмбарамон Муҳаммад (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) чунин рафтор карданд. Аз маъбудҳои худ барои рафъи ниёзхояшон ва шифои беморонашон ва пирӯзӣ бар душманонашонро талаб мекарданд. Ва барои онҳо қурбонӣ ва назр мекарданд. Пас ҳангоме ки Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ин амали онҳоро инкор кард ва онҳоро амр кард, ки ин амалҳоро танҳо ва холисона барои Аллоҳ анҷом диҳанд, ҳайрон шуданд ва ўро инкор карда гуфтанд:

(أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ)

(Оё ба ҷойи маъбудони мухталиф маъбуде ягона қарор додааст? Воқеан, кори аҷибест).
(Сураи Сод, ояти 5).

Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам)

гуфтааст: «Ўро заиф гуфтаанд». Ва Албонӣ онро дар "Саҳеҳ-ул-ҷомеъ" бо рақами (5343) саҳеҳ гуфтааст.

пайваста онҳоро ба сӯи Аллоҳ даъват мекард ва аз ширк бимашон медод ва ҳақиқати он чиро, ки ба он даъват мекарданд, барояшон баён мекард, то ин ки Худованд баъзе аз онҳоро ҳидоят кард. Сипас гурӯҳ-гурӯҳ ба дини Аллоҳ даромаданд ва дини Аллоҳ бо даъвати пайваста ва чиҳоди тӯлонии Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ва саҳобагонаш (разияллоҳу анҳум) ва пайравони неки онҳо бар дигар динҳо ғолиб омад. Сипас шароит дигар шуд ва ҷаҳолат бар бештари махлуқот ғалаба кард ва аксари онон ба дини ҷоҳилият баргаштанд, дар мавриди анбиё ва авлиё зиёдаравӣ карданд, онҳоро дуо карда, аз онҳо ёрӣ мехостанд ва бо ин амалҳояшон дар анвоъи мухталифи ширк воқеъ шуданд. Маъноии "Ло илоҳа илло Аллоҳ"-ро, чуноне ки кофирони араб дарк карда буданд, инҳо ба он андоза дарк накарданд. Аллоҳ мададрасон аст.

Ва ин ширк дар миёни мардум то замони мо ба сабаби густариши ҷаҳолат ва фосилаи тӯлонӣ аз даврони нубувват идома дорад.

Ва шубҳаи ин мутаахирон монанди ҳамон шубҳаи пешиниён аст, ки мегӯянд:

(...هَؤُلَاءِ شَفَعْتُنَا عِنْدَ اللَّهِ...)

(Ин бутҳо [воситаҳо ва] шафоатгарони мо назди Аллоҳ Таъоло ҳастанд). (Сураи Юнус,

ояти 18). Аллоҳ Таъоло аз забони онҳо мегӯяд:

﴿...مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى...﴾

(... Онҳоро фақат ба ин далел мепарастем, ки моро ба Аллоҳ Таъоло наздик гардонанд [ва манзалатамонро бештар кунанд] ...). (Сураи Зумар, ояти 3). Аллоҳ Таъоло ин шубҳаро ботил дониста ва баён намудааст, ки ҳар касе ғайри Ёро ибодат мекунад, ҳар ки бошад, ба Ё ширк оварда ва кофир шудааст. Ҳамон гуна ки мефармояд:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَتُنَا

عِنْدَ اللَّهِ...﴾

(Ва [мушрикони] ба ҷойи Аллоҳ Таъоло чизҳоеро мепарастанд, ки на ба онон зиёне мерасонанд ва на судашон мебахшад ва мегӯянд: «Ин бутҳо [воситаҳо ва] шафоатгарони мо назди Аллоҳ Таъоло ҳастанд...») (Сураи Юнус, ояти 18). Аллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло дар посухи онҳо гуфт:

﴿قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا

يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾﴾

([Эй паёмбар] Бигӯ: «Оё [ба гумони худ] Аллоҳ Таъолоро аз чизе [шарике] огоҳ месозед, ки дар осмонҳо ва замин [барояш қоилед ва худ] намедонад?» Ё муназзаҳ аст ва аз ончи бо вай

шарик месозанд, бартар аст).

(Сураи Юнус, ояти 18).

Аллоҳ Таъоло дар ин оят баён намудааст, ки парастии ғайри Ӯ, чи паёмбарон, авлиё ва ё ғайра ширки акбар аст. Ҳарчанд касоне, ки ба ин корҳо даст мезананд, ин амалашонро дигар чиз биноманд. Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿...وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ...﴾

(... ва афроде, ки ғайри Аллоҳро [дӯст ва] корсози худ интихоб кардаанд [пиндорашон ин аст, ки]: «Онҳоро фақат ба ин далел мепарастем, ки моро ба Аллоҳ Таъоло наздик гардонанд [ва манзалатамонро бештар кунанд].» (Сураи Зумар, ояти 3). Сипас Аллоҳ Таъоло дар посухи онҳо фармуд:

﴿...إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ

كَذِبٌ كَفَّارٌ﴾

(Аллоҳ Таъоло дар мавриди ихтилофашон миёни онон [ва муваҳҳидони ростин] доварӣ хоҳад кард. Бе тардид, Аллоҳ Таъоло касеро, ки дурӯғгӯи носипос бошад, ҳидоят нахоҳад кард). (Сураи Зумар, ояти 3).

Ҳамин тавр Аллоҳ Таъоло равшану ошкор баён мекунад, ки ибодат кардани ғайри Ӯ ба воситаи дуо, тарс, умед ва амсоли он, куфр варзидан ба Аллоҳ Таъоло аст. Ва дурӯғтарин

суханонашон ин аст, ки мегӯянд, худоёнашон онҳоро ба Аллоҳ наздик мекунад.

Аз ҷумлаи эътиқодоти куфромезе, ки зидди ақидаи саҳеҳ ва муҳолифи он чизест, ки паёмбарон (алайҳиму-с-салоту ва-с-салом) овардаанд, эътиқодоте мебошанд, ки атеистони ин давра замон—аз пайравони Маркс ва Ленин ва дигар даъватгарони илҳод ва куфр—ба он бовар доранд. Хоҳ онро сотсиализм номанд, ё коммунизм, ё баъсият ва ё бо номҳои дигар. Зеро аз асосҳои бунёдии ин гурӯҳи атеистон он аст, ки вучуди Худоро инкор мекунад ва ҳаётро танҳо модда мешуморанд.

Инчунин аз усулҳои асосии онҳо инкори охират, бихишту дӯзах ва кофир шудан ба ҳама динҳо аст. Ҳар кас, ки китобҳои онҳоро мутолиа кунад ва эътиқодоти онҳоро биомӯзад, инро ба яқинан дарк мекунад. Ҷои шакке нест, ки ин эътиқод муҳолифи тамоми динҳои осмонӣ буда, пайравони онҳоро ба бадтарин оқибатҳо дар дунё ва охират мерасонад.

Аз ҷумлаи он эътиқодоте, ки муҳолифи ҳақ аст, эътиқоди бархе аз суфиҳо аст. Онҳо бар ин назаранд, ки баъзешонро, ки авлиё меноманд, дар тадбири умури олам бо Аллоҳ шарик ҳастанд ва дар умури ҷаҳон тасарруф доранд. Онҳоро "меҳтарон ва мудаббирон", "меҳҳои рӯи замин" ва "наҷотбахшҳо" ва дигар номҳое

меноманд, ки онҳоро ҳамчун худоёни худ ихтироъ кардаанд. Ин ширк дар рубубият ва яке аз зишттарин навъҳои ширк ба Аллоҳ Таъоло аст.

Ҳар касе, ки дар бораи ширки мушрикони гузаштаи аҳли ҷоҳилият андеша намуда, онро бо ширки роиҷ дар миёни мушрикони имрӯзӣ муқоиса кунад, дармеебад, ки ширки мушрикони имрӯзӣ бузургтар ва зишттар аст. Баёни он чунин аст: Кофирони араб дар замони ҷоҳилият бо ду амр фарқ доштанд: Амри якум: Онҳо дар рубубият ширк намеоварданд, балки ширкашон танҳо дар ибодат буд, зеро онҳо рубубиятро танҳо барои Аллоҳ Азза ва Ҷалла эътироф доштанд, чунон ки Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ...﴾

(Агар аз мушрикон бипурсӣ, чи касе ононро офаридааст, мусалламан, мегӯянд: «Аллоҳ...») (Сураи Зухруф, ояти 87). Инчунин дар ояти дигар Аллоҳ Таъоло мефармояд:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجَ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجَ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾﴾

([Эй паёмбар, ба мушрикон] Бигӯ: «Кист, ки аз осмону замин ба шумо рӯзӣ мебахшад? Ё

кист, ки бар гӯшҳо ва дидагон ҳоким аст? Ва кист, ки [мавҷуди] зиндаро аз [модаи] бечон берун меоварад ва [модаи] бечони мурдаро аз [мавҷуди] зинда хориҷ месозад? Ва кист, ки кори [ҷаҳону ҷаҳониён]-ро тадбир мекунад»? Хоҳанд гуфт: «Аллоҳ Таъоло». Пас, бигӯ: «Оё парво намекунед?») (Сураи Юнус, ояти 31). Ва дар ин маънӣ оятҳо хеле зиёд аст.

Амри дуввум ин аст, ки ширки онҳо дар ибодат доимӣ набуд, балки танҳо дар замони рафоҳият ва осоиштагӣ буд. Аммо дар ҳолати сахтӣ ва душворӣ танҳо ва холисона Аллоҳро ибодат мекарданд. Чунон ки Аллоҳ Таъоло фармудааст:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّيْنَاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾

(Вақте [мушрикони] дар киштӣ савор мешаванд, Аллоҳро бо ихлос меҳонанд, аммо чун ононро ба хушкӣ мерасонад ва [аз хатари ғарқ шудан] мераҳонад, он гоҳ [боз ҳам] ширк меварзанд). (Сураи Анкабут, ояти 65).

Мушрикони ин аср дар ду замина аз мушрикони қаблӣ бартарӣ доранд: Ҷанбаи аввал: Ширки баъзеи онҳо дар рубубият аст. Ҷанбаи дуввум: Ширки онҳо дар рафоҳияту осоиштагӣ ва душворию сахтӣ аст. Ва ҳар касе бо онҳо омехта шуда ва аҳволи онҳоро

омӯхтааст, инро хуб медонад ва шоҳиди корхое шудааст, ки дар назди қабри Ҳусайн ва Бадавӣ ва ғайри онҳо дар Миср чӣ корҳо мекунанд. Ва назди қабри Айдарус дар Адан, Ҳодӣ дар Яман, Ибни Арабӣ дар Шом ва шайх Абдулқодири Гилонӣ дар Ироқ ва дигар қабрҳои машхуре, ки оммаи мардум дар ҳақиқи онҳо зиёдаравӣ карда ва бисёре аз ҳуқуқи Аллоҳро ба онҳо ихтисос доданд. Ва теъдоди каме аз мардум инро инкор мекунанд ва тавҳиди ҳақиқиро барояшон баён мекунанд. Тавҳидеро, ки Аллоҳ Таъоло ба он Паёмбараш Муҳаммад (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ва пеш аз ӯ дигар паёмбарон (Алайҳиму-с-салоту ва-с-салом)-ро фиристодааст. Инно лиллоҳи ва инно илайҳи роҷиъун.

Аз ҷумлаи ақидаҳое, ки мухолиф ва зидди ақидаи дуруст дар асмо ва сифот аст, ин эътиқоди бидъаткорон, аз қабили Ҷаҳмия, Муътазила ва касоне аст, ки дар инкори номҳо ва сифатҳои Аллоҳ Таъоло ва инкор кардани сифатҳои камол ва васфи Аллоҳ Азза ва Љалла бо сифатҳои маъдумот, ҷимодот ва мустаҳилот аз онҳо пайравӣ мекунанд, ки Аллоҳ Таъоло аз он чи мегӯянд, муназзаҳ ва беҳтару болотар аст.

Дар зумраи он гурӯҳе, ки баъзе аз сифатҳоро инкор ва баъзеи дигарро исбот мекунанд, Ашъариҳо шомил мешаванд. Ин гурӯҳ дар он

сифатҳое, ки (барои Худо) исбот кардаанд, ногузир ба ҳамон чизе гирифтор мешаванд, ки аз он дар сифатҳое, ки инкор кардаанд, фирор намуда, далелҳои онро таъвил карда буданд. Ҳамин тавр онҳо дар ин замина мухолифи далелҳои нақлӣ ва ақлӣ амал карда, дучори таноқузи ошкор гардиданд.

Аммо аҳли суннат ва ҷамоат барои Аллоҳ Таъоло ҳамон номҳо ва сифатҳоеро раво медонанд, ки Аллоҳ Таъоло барои Худаш онро раво донистааст, ё Паёмбар (Саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ному сифатҳоеро, ки ба вачҳи камол барои Худованд собит сохтааст. Онҳо Ёро аз ҳар гуна шабоҳат ва монандӣ ба махлуқоташ пок ва муназзаҳ сохтаанд. Танзиҳе, ки аз ҳар гуна осори инкор ва таътил дур аст. Пас, бо ҳама далелҳо амал карданд, чизеро таҳриф ва таъвил накарданд ва аз таноқузот ва зиддиятҳое, ки дигарон ба он дучор шуданд, дар амон монданд - тавре ки қаблан шарҳ дода шуд.

Ин роҳи наҷот ва саодатмандӣ дар дунё ва охираат аст. Ва ин роҳи росте аст, ки гузаштагони ин уммат ва имомонаш аз он пайравӣ кардаанд. Охирини ин уммат бо ҳамон чизе, ки гузаштагони солаҳашон пайравӣ кардаанд, яъне пайравӣ аз Қуръон ва Суннат ва тарки он чи хилофи онҳо аст, солаҳ мешавад. Аз Аллоҳ Субҳонаху ва Таъоло меҳоме, ки

умматро ба роҳи рост баргардонад ва дар миёни онҳо даъватгарони роҳи ростинро бештар гардонад ва пешвоёну олимони онро тавфиқ диҳад, то бо ширк мубориза баранд, онро аз байн бибаранд ва аз василаҳои он мардумро барҳазар доранд... Худованд шунаво ва наздик аст. Ва Аллоҳ Таъоло тавфиқ диҳанда аст, Ё барои мо кофист ва беҳтарин корсоз аст ва ҳеҷ тавоноӣ ва нерӯе нест, магар бо Ё. Ва саллаллоҳу ва саллама ъало абдиҳи ва расулиҳи, набийино Муҳаммад ва олиҳи ва асҳобиҳи.

tg397v4.0 - 27/06/2026

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and
the Prophet's Mosque in languages.

